

Неумољива, злослутна ружа ратничких ветрова Београда, векови препуни освајачких похода, верских сукоба, потрошене крви, сломљених сабљи и мачева, распрснутих топовских кугли, рушили су и онемогућили Београд да се шири ван капија утврђеног римског града - а Римљани су давно отишли.

На ушће Саве у Дунав долазили су крсташи, Бугари, Мађари (Угари), Турци, Аустријанци, Немци.

Када су њихови ратници и наши змајеви одмарали (Змај Огњени Вук, Змај од Авале, Змај од Ноћаја) у Београд би свратила куга, понекад и глад, будућности као да није било, ништа није наговештавало боље дане.

Осим врачара и врачева.

Merciless, ominous rose of Belgrade's warrior winds, centuries full of conquests, religious conflicts, wasted blood, broken sabres and swords, exploded cannon balls, destroyed and disabled Belgrade to expand out of the gates of fortified roman town – and Romans left times ago.

The confluence of rivers Sava and Danube was the place visited by Crusaders, Bulgarians, Hungarians, Turks, Austrians, Germans. When their warriors and our dragons rested (dragon – serb. "zmaј" is the nickname of our famous heros – Zmaj Ognjeni Vuk, Zmaj od Avale, Zmaj od Nocaja) it happened also that

Belgrade was conquered by plague and sometimes by hunger, it seemed like there was no future, no announce of better days.

Except for sorceresses and sorcerers.

Цариградски друм, Singidunum-Viminacium-Carigrad (via militaris - војнички пут) који су трасирали и направиле Римљани, одредио је могући правац ширења Београда. Кроз капију утврђеног града излазило се на велико поље са малим и великим брдом са леве стране. Преко данашњег Трга Републике, Македонском, Светогорском, поред Батал-џамије и великог брда пут је настављао према Болечу. Током петнаестог века, у немогућности да уђу у град, дуж десне стране пута који је пролазио кроз велико поље, на падини према данашњој Славији, боравили су Цигани чергари, трговали коњима и бавили се разним занатима. Са леве стране пута Циганке су сачекивале становнике Београда који су желели да виде сопствену судбину, гледале су им у длан, пасуљ и предвиђале будућност. Врачале су.

Народ је велико поље, по врачарама назвао Врачарско поље а велико брдо Велики Врачар, касније је Велики Врачар народ преименовао након изградње Астрономске опсерваторије 1932. године и дао му име Звездарница (данашња Звездара). Према скицама и запису Феликса Каница Батал-џамија је била поред малог брда на Врачару, закључујем да је Мали Врачар брдо на коме се налази данашњи Ташмајдан. Батал-џамија је оштећена током српских устанака па су Турци желели да је обнове, Кнез Милош је одбио захтев Турака наводећи да је "Врачар у српским рукама" (све ван зидина града посебним договором Срба и Турака било је под српском контролом) и изгледа све осим речних приобаља и Палилуле звало се Врачар. Након рушења џамије (1878. године) на том простору је била сточна пијаца а данас се ту налази српски парламент (зграда бивше Савезне скупштине).

Некада огромни Врачар данас је најмања општина на територији града Београда, располаже само са три квадратна километра и у њему живи око 65.000 становника. Крајем деветнаестог века донет је први урбанистички план Београда (1887. године) а развој Врачара кренуо је у два правца, дуж улице Краља Милана према Славији и бившим Цариградским друмом (Булевар Краља Александра). Изнад Славије која је

Constantinople road, Singidunum-Viminacium-Constantinople (via militaris –military road) traced and built by Romans, determined the possible direction of Belgrade's expansion. The gate of the fortified city led to the open field with big and little hills on the left side. Across today's Republic square, along the Makedonska and Svetogorska street, near Batal-mosque and big hill, the road continued toward Bolec. During the 15th century, unable to enter the city, along the right side of the road that led through waste field, on the slope toward today's Slavija, resided Gipsies nomads, they traded with horses and they were occupied with different crafts. On the left side of the road Gipsy women waited for the citizens of Belgrade who wanted to know their future and they used to watch the future in their palms, in the beans, they practiced sorcery. The people named that big field by sorcerers (serb. Vracar) –Vracar's field and the hill was named Big Vracar. Later the Big Vracar changed its name and after the construction of Astronomic observatory in 1932. it was named Zvezdarnica (today Zvezdara). According to the sketches and notes of Feliks Kanic, Batal mosque was placed near little hill on the Vracar, we can conclude that Little Vracar is the hill where it is placed today Tasmajdan. Batal-mosque was damaged during the serbian rebellions so Turks wanted to renovate it. Prince Milos refused their demand explaining that "Vracar is in the serbian hands" (everything out of the fortification according to the deal between Turkish and Serbians, was in the serbian control) and it seemed that everything except the land near rivers and Palilula was named Vracar. After the destruction of mosque (in 1878), in that area was situated cattle market and today there is serbian parliament (building of ex Federal Parliament).

Once the huge Vracar, today represents the smallest community of the city of Belgrade, and it possess only three square km with 65.000 inhabitants. At the end of the 19th century there was approved first urbanistic plan of Belgrade (in 1887) and Vracar started to develop in two directions, along King Milan's street toward Slavija and toward ex Constantinople road (King Alexander Boulevard). Above Slavija, in that time hunting ground, swamp,

тада била ловиште, мочварно земљиште обрадло трском, простор препун пернате дивљачи, службеник британске амбасаде Френсис Макензи купује од министра Симића велики део земље ("Симићев мајур"), парцелише земљу и уз обавезу тврде градње продаје је заинтересованим грађанима Београда. Овај квартал Врачара добија име Енглезовац (мада је Френсис Макензи био Шкот) али име не задржава до данашњих дана, поред Енглезовца развија се Грантовац (део Врачара између Његошеве, Београдске и Крунске улице све до Каленић пијаце). Кварт Грантовац добио је име по власнику земљишта који је био према различитим изворима или службеник америчке амбасаде или аустријски гроф Грант. Убрзо настају квартави Цветни трг, Савинац, Чубура, Неимар, Крунски венац, Црвени крст, Каленић. Усред Врачара смештена је Каленић пијаца, једна од најстаријих и најпопуларнијих зелених пијаца у Београду.

Почетком двадесетог века Врачар се делио на Источни (простирао се до Карабурме) и Западни Врачар који је завршавао код Мостара а граница је пролазила улицом Краља Милана. Велики део западног Врачара данас припада општини Савски венац. Током јуна 1952. године Врачар је и званично подељен на две општине: Источни Врачар и Неимар, да би осам година касније, 1. јануара 1960. године, биле утврђене границе и величина територије данашње општине. Врачар је ограничен улицама: Кнеза Милоша, Масарикувом, Краља Милана, Булеваром Краља Александра, Војводе Шупљикца, Жичком, Војислава Илића, Господара Вучића, Булеваром ослобођења и Тргом Славија. Територија општине простира се на брежуљкастом платоу који полази од терезијске заравни а његова јужна страна завршава спуштањем према бившем Чубурском потоку, данас је на том месту Јужни булевар. Крајем шеснаестог века, због отпора српског народа, Синан-паша одлучује да мошти Светог Саве Немањића из манастира Милешева пренесе и 10. маја 1595. године спали на Врачару пред очима становника Београда. Свети Сава (син Стефана Немање) био је један од најбољих српских синова, најомиљенији светитељ и представник српског народа, заједно са оцем обновио је запуштени Манастир Хиландар на Светој Гори, остварио аутокефалност Српске цркве и постао први архиепископ српски.

Када је 1879. године Свети Сава први пут прослављен у независној Кнежевини Србији, Никола Ружичић, професор Богословије и будући епископ Никанор је током светосавске прославе предложио изградњу богомоље посвећене Светом Сави: "Да ли је кадгод Београд, најмногљуднија и најбогатија варош српска - српска престоница, дошла на мисао да на згаришту Светог Србина на Врачару подигне ма и најскромнију богомолицу томе велеуваженом добротвору народном". Београд је реаговао и приступило се градњи мале, привремене црквице која је завршена у пролеће 1895. године, десет година касније (1905. године) расписан је први конкурс за идејно решење будућег храма али од пет приспелих пројеката ниједно решење није добило позитивну оцену високе комисије из Петрограда, прошло је "само" 105 година од тада а храм још увек није завршен. На другом конкурс расписаном 1926. године усвојено је, као другонаграђено, решење архитекте Богдана Несторовића. У отворену дискусију око изгледа будућег храма укључили су се Тома Росандић, Иван Мештровић, Драгиша Брашован, Александар Дероко, Никола Добровић, Милан Злокочић... Земљиште за изградњу Храма поконио је већ поминути Макензи (Шкот), након његове смрти 1895. године наследници су обавестили митрополита Михаила да је Макензи тестаментом завештао један део свог

area rich with venison and wild birds, one employee of the British Embassy, Francis Mackenzie purchases from minister Simic big lot of terrain ("Simic's homestead"), he parcel out the lot and sells it to the interested citizens of Belgrade. This neighborhood of Vracar was named Englezovac (Englishman's area—although Francis Mackenzie was Scot) but it doesn't keep that name till nowadays, except Englezovac, it develops also Grantovac (part of Vracar between Njegoseva, Beogradska and Krunska street up to the Kalenic market). Grantovac got its name by the owner of the terrain, who was, and it is not certain or employee of American Embassy or austrian count Grant. Soon other parts of Belgrade develop also Cvetni trg, Savinac, Cubura, Neimar, Krunski venac, Crveni krst, Kalenic. In the center of the Vracar it is placed Kalenic market, one of the oldest and most popular green markets of Belgrade.

At the beginning of the 20th century, Vracar was divided to East Vracar (up to the Karaburma) and West Vracar whose end was near Mostar and the border passed by the King Milan street. The great part of the west Vracar today belongs to the community Savski venac. During the june 1952 Vracar officially was divided into two communities: East Vracar and Neimar, and eight years later in 1 january 1960 were established borders and size of the territory of today's community.

Vracar is confined by streets: Kneza Milosa, Masarikova, Kralja Milana, Bulevar Kralja Aleksandra, Vojvode Supljikca, Zickom, Vojislava Ilica, Gospodara Vucica, Bulevar oslobodjenja and with square Slavija. Territory of the community spreads on the hilly plateau that starts from the Terazije plateau and its south side ends descending toward ex Cubura stream, today that's Juzni bulevar (South boulevard).

By the end of the 16th century, because the resistance of the serbian people, Sinan-pasa decides to transport the relics of Saint Sava Nemanjic from monastery Mileseva, and in the 10 may 1595 he burns the relicts in front the eyes of Belgrade citizens. Saint Sava (Stefan Nemanja's son) was one of the bests serbian sons, the most favorite saint and representative of serbian people, together with his father he renovated neglected monastery Hilandar on the Holy Mountain, and he obtained autocephaly of Serbian Church and become also the first serbian archbishop. When in 1879 Saint Sava was for the first time celebrated in the independant Principality of Serbia, Nikola Ruzic, professor of theology and the future bishop Nikanor during the celebration proposed the construction of church dedicated to Saint Sava: "Did it ever happen that Belgrade, the most populated and the richest serbian city—serbian capital, had idea to build on the site of fire of Saint Serbian on the Vracar, even the most modest church dedicated to that highly respected benefactor of people". Belgrade reacted and the construction of the little temporary church begun, which was finished in the summer of 1895, ten years later (1905) it was announced competition for project of the future temple but the five presented projects didn't get the positive evaluation from the high commission from Petersburg. That happened 105 years ago and the temple isn't finished yet. On the second competition 1926 it was accepted as second rewarded architect Bogdan Nestorovic project. In the open discussion about the appearance of future temple took part also Toma Rosandic, Ivan Mestrovic, Dragisa Brasovan, Aleksandar Deroko, Nikola Dobrovic, Milan Zlokovic...

Terrain for the construction of Temple was a gift from above mentioned Mackenzie, after his death in 1895 his successors informed metropolitan Mihailo that Mackenzie in his will bequeath one part of his property to the future Temple of Saint Sava and the missing part of terrain was bought from them. According to the project of architect Vik-

имања будућем Храму Светог Саве а недостајући део земљишта откупљен је од њих. Према пројекту архитекте Виктора Лукомског друга привремена Црква Светог Саве, чији иконостас је насликао руски сликар Владимир Преодојевић завршена је и освећена 1935. године када је, да би се обезбедио простор за изградњу великог Храма, срушена прва привремена црква. На централном делу Врачарског платоа темељи великог Храма Светом Сави постављени су 1935. године а до 1941. године изграђени су и зидови будућег Храма до висине од 12 метара. Затим долази II светски рат, па комунисти и градња храма је са властима договорена тек 1984. године а настављена 14. маја 1986. године. Поред Храма Светог Саве налази се Народна библиотека Србије, изграђена 1970. године према пројекту архитекте Иве Куртовића а цео простор са Храмом, Народном библиотеком, украшава парк са фонтаном и горостасном фигуром Карађорђа. Споменик је рад српског вајара Сретена Стојановића, израђен је од бронзе (висок 3,5 метара а са каменим постаментом око 4,25 метара) и постављен је 1979. године на месту где је Вожд боравио 1806. године приликом почетка ослобађања града од Турака.

У Карађорђевој парку, испод Народне библиотеке, постављен је 1848. године по налогу Кнеза Александра Карађорђевића споменик "Ослободиоцима Београда 1806. године" и то је први јавни споменик подигнут у Београду. У парку се налази и "Споменик трећепозивцима", рад вајара Стаменка Ђурђевића постављен 1923. године а посвећен трећепозивцима Седмог пешадијског пука народне војске 1914-1915. год., у истом парку постављена је 1933. године биста од бронзе посвећена великом француском песнику и политичару Алфонсу Ламартину који је посетио Србију 1833. године и у свој књизи "Пут на исток" предвидео уједињење Јужних Словена. Бисту је израдио вајар Лојзе Долинар.

Глигорије Возаровић, књижевник и издавач, подигао је на Врачару крст на месту за које је веровао да су на њему спаљене мошти Светог Саве, касније је Возаровићев крст обновило "Друштво Светог Саве" и обојило га црвеном бојом па је цео крај око крста народ почео да назива Црвеним крстом.

Зграда Општине Врачар, поред Келенић пијаце и стајбени солитери у њеној близини подигнути су 1960. године по пројекту архитекте Алексеја Бркића. То су биле прве више зграде у центру града а урађене су авангардним стилем, скелетном конструкцијом од савремених материјала - челика, стакла и бетона. Развој Врачара сопственим, значајним програмима пратило је "Друштво за улепшавање Врачара", прво удружење грађана ове врсте, основано 1884. године. Друштво је уписано када је имало сто потписаних чланова, већином су то биле истакнуте личности културног, политичког и привредног живота тадашњег Београда (политичар Љубомир Давидовић, индустријалци Игњат Бајлони, Ђорђе Вајферт, архитекти Франтишек Неквасил, Јован Илкић, официр Живојин Мишић...). Друштво се углавном бавило хуманитарним и културним радом (помагали су талентоване ученике) али заслугом друштва отворена је 1885. године прва апотека на Врачару, 1891. године поштанско-телеграфска станица, 1893. године прва банка - Врачарска задруга, изграђен је Цветни трг (Цветна пијаца), подигнут Дом "Друштва за улепшавање Врачара" 1901-1902. године. Пројекат за зграду, са елементима сецесије и препознатљивим декоративним украсима, урадио је архитекта Милан Антоновић. Данас је зграда Друштва за улепшавање Врачара, у Његошевој број 1, најстарија сачувана сецесијска грађевина у Београду. Близу зграде Дома налази се Трећа београдска гимна-

зија, the other temporary Church of Saint Sava, whose iconostasis was painted by Russian painter Vladimir Predojevic, was finished and was dedicated in 1935 when the first temporary church was destroyed to make place for the big Temple. In the central part of the Vracar's plateau were placed foundations in 1935 and until 1941 were built the walls up to the high of 12 meters. Then comes Second World War and after that communist regime and negotiations about the construction of the Temple was finished in 1984 but they continued 14 may 1986. Near the Temple of Saint Sava it is placed National library of Serbia built in 1970 according to the project of architect Ivo Kurtovic and the whole area with the Temple, Library is decorated with park, fountain and monument of Karadjordje. The monument is the work of Serbian sculptor Sreten Stojanovic, and it is made of bronze (height 3.5 m with stone base about 4.25 m) and it was placed in 1979 on the spot where Karadjordje stayed in 1806 in the occasion of liberation from Turks. In the Karadjordje's park in front of the Public Library it was placed in 1848 by order of Prince Aleksandar Karadjordjevic, the monument to the "Liberators of Belgrade of 1806" and it was the first public monument in Belgrade. In the park it is also placed "Monument to the third draftee" work of the sculptor Stamenko Djurdjevic placed in 1923 and dedicated to the third draftee of the Seventh regiment of infantry of the national army in 1914-1915. In the same park in 1933 was placed bust dedicated to the great French poet and politician Alphonse de Lamartine who visited Serbia in 1833 and in his book "Voyage to the east" he predicted union of the South Slovans. The bust was made by sculptor Lojze Dolinar.

Глигорије Возаровић, издавач и књижевник, изградио је на Врачару крст на месту где је веровао да су мошти Светог Саве спаљене. Касније је Возаровићев крст обновило "Друштво Светог Саве" и обојило га црвеном бојом. Цео крај око крста народ почео да назива Црвеним крстом. Зграда Општине Врачар, поред Келенић пијаце и стајбени солитери у њеној близини подигнути су 1960. године по пројекту архитекте Алексеја Бркића. То су биле прве више зграде у центру града а урађене су авангардним стилем, скелетном конструкцијом од савремених материјала - челика, стакла и бетона.

Развој Врачара сопственим, значајним програмима пратило је "Друштво за улепшавање Врачара", прво удружење грађана ове врсте, основано 1884. године. Друштво је уписано када је имало сто потписаних чланова, већином су то биле истакнуте личности културног, политичког и привредног живота тадашњег Београда (политичар Љубомир Давидовић, индустријалци Игњат Бајлони, Ђорђе Вајферт, архитекти Франтишек Неквасил, Јован Илкић, официр Живојин Мишић...). Друштво се углавном бавило хуманитарним и културним радом (помагали су талентоване ученике) али заслугом друштва отворена је 1885. године прва апотека на Врачару, 1891. године поштанско-телеграфска станица, 1893. године прва банка - Врачарска задруга, изграђен је Цветни трг (Цветна пијаца), подигнут Дом "Друштва за улепшавање Врачара" 1901-1902. године. Пројекат за зграду, са елементима сецесије и препознатљивим декоративним украсима, урадио је архитекта Милан Антоновић. Данас је зграда Друштва за улепшавање Врачара, у Његошевој број 1, најстарија сачувана сецесијска грађевина у Београду. Близу зграде Дома налази се Трећа београдска гимна-

зија, the other temporary Church of Saint Sava, whose iconostasis was painted by Russian painter Vladimir Predojevic, was finished and was dedicated in 1935 when the first temporary church was destroyed to make place for the big Temple. In the central part of the Vracar's plateau were placed foundations in 1935 and until 1941 were built the walls up to the high of 12 meters. Then comes Second World War and after that communist regime and negotiations about the construction of the Temple was finished in 1984 but they continued 14 may 1986. Near the Temple of Saint Sava it is placed National library of Serbia built in 1970 according to the project of architect Ivo Kurtovic and the whole area with the Temple, Library is decorated with park, fountain and monument of Karadjordje. The monument is the work of Serbian sculptor Sreten Stojanovic, and it is made of bronze (height 3.5 m with stone base about 4.25 m) and it was placed in 1979 on the spot where Karadjordje stayed in 1806 in the occasion of liberation from Turks. In the Karadjordje's park in front of the Public Library it was placed in 1848 by order of Prince Aleksandar Karadjordjevic, the monument to the "Liberators of Belgrade of 1806" and it was the first public monument in Belgrade. In the park it is also placed "Monument to the third draftee" work of the sculptor Stamenko Djurdjevic placed in 1923 and dedicated to the third draftee of the Seventh regiment of infantry of the national army in 1914-1915. In the same park in 1933 was placed bust dedicated to the great French poet and politician Alphonse de Lamartine who visited Serbia in 1833 and in his book "Voyage to the east" he predicted union of the South Slovans. The bust was made by sculptor Lojze Dolinar.

Глигорије Возаровић, издавач и књижевник, изградио је на Врачару крст на месту где је веровао да су мошти Светог Саве спаљене. Касније је Возаровићев крст обновило "Друштво Светог Саве" и обојило га црвеном бојом. Цео крај око крста народ почео да назива Црвеним крстом. Зграда Општине Врачар, поред Келенић пијаце и стајбени солитери у њеној близини подигнути су 1960. године по пројекту архитекте Алексеја Бркића. То су биле прве више зграде у центру града а урађене су авангардним стилем, скелетном конструкцијом од савремених материјала - челика, стакла и бетона. Развој Врачара сопственим, значајним програмима пратило је "Друштво за улепшавање Врачара", прво удружење грађана ове врсте, основано 1884. године. Друштво је уписано када је имало сто потписаних чланова, већином су то биле истакнуте личности културног, политичког и привредног живота тадашњег Београда (политичар Љубомир Давидовић, индустријалци Игњат Бајлони, Ђорђе Вајферт, архитекти Франтишек Неквасил, Јован Илкић, официр Живојин Мишић...). Друштво се углавном бавило хуманитарним и културним радом (помагали су талентоване ученике) али заслугом друштва отворена је 1885. године прва апотека на Врачару, 1891. године поштанско-телеграфска станица, 1893. године прва банка - Врачарска задруга, изграђен је Цветни трг (Цветна пијаца), подигнут Дом "Друштва за улепшавање Врачара" 1901-1902. године. Пројекат за зграду, са елементима сецесије и препознатљивим декоративним украсима, урадио је архитекта Милан Антоновић. Данас је зграда Друштва за улепшавање Врачара, у Његошевој број 1, најстарија сачувана сецесијска грађевина у Београду. Близу зграде Дома налази се Трећа београдска гимна-

зија (Његошева 15), подигнута по пројекту арх. Драгутина Ђорђевића и арх. Душана Живановића 1906. године. Зградом, која је урађена у стилу академизма, доминира наглашени средњи, улазни део са каријатидама, стубовима, пластичном декорацијом и постављеним бронзаним бистама три великана српске културе: Доситеја Обрадовића, Вука Караџића и Јосифа Панчића. Највиша зграда у Србији, пословни солитер "Београданка", налази се на Врачару, завршена је 1974. године по пројекту арх. Бранка Пешића и брзо је постала део визуелног идентитета Београда. У згради се, на последњим спратовима налази и седиште познате београдске ТВ и радио станице "Студио Б".

Архитекта Драгиша Брашован пројектовао је зграду у Крунској 51 у коју је данас смештен "Музеј Николе Тесле". Никола Тесла, амерички научник српског порекла рођен 10. јула 1856. године у Смиљану (Војна граница – тадашња Аустрија), највише је допринео науци и технолошком напретку света као проналазач обртног магнетног поља, полифазне наизменичне струје, индукционог мотора, генератора и комплетног система производње и дистрибуције електричне енергије. Први патент пријављује Америчком патентном заводу 6. маја 1885. године, био је то "Комутатор за електричне динамо-машине". Током своје каријере Никола Тесла је патентирао око 250 изума у Америци и земљама широм света. На плочи која је постављена на један од десет двофазних генератора у првоизграђеној хали хидроцентралне на Нијагари, која је пуштена у комерцијални рад 1896. године, наведени су примењени патенти. Од укупно тринаест патената – девет припада Николи Тесли.

Највеће признање Теслином доприносу науци додељено је 1960. године у Паризу када је именован Тесли (Т) названа јединица магнетне индукције у Међународном систему мера. Генерални директор Унеска, Коиџиро Мацуура, донео је 16. октобра 2003. године одлуку о опису архивске грађе из Теслине заоставштине у регистар Унеска – Памћење света.

Музеј чува целокупну личну оставштину великог научника, обимну преписку, бројне техничке цртеже, као и велики број оригиналних фотографија.

О значају његових проналазака говоре многобројна изложена одликовања, почасне дипломе и награде. У посебној просторији налази се урна са посмртним пепелом Николе Тесле. Теслина посмртна маска је последњи експонат а поред ње су истакнуте речи америчког проналазача Армстронга: "Свет ће још дуго морати да чека на ум раван Теслином, по стваралачким могућностима и по богатству маште".

У Његошевој улици, смештен је Природњачки музеј, у Србији једини музеј такве врсте а по богатству и разноврсности примерака, постигнутим резултатима у области музеологије и науке један је од водећих природњачких музеја у југоисточној Европи. Званично је основан 1895. године као Јестаственички музеј српске земље. У привременом простору чува се природна и културна баштина у 117 природњачких збирки, са приближно 1.500.000 различитих примерака из Србије, Балканског полуострва али и целог света. По броју примерака издвајају се: минералозна, петролошка, збирке фосилних и рецентних мекушаца, инсеката, птица, сисара као и Генерални хербаријум Балканског полуострва. Наведене збирке имају велику научну и музеолошку вредност. Јосиф Панчић, ботаничар, сматра се утемељивачем Природњачког музеја јер је са групом својих сарадника и ученика систематски прикупљао и проучавао примерке из природе.

Природњачки музеј поседује једну од најстаријих и најбогатијих стручних библиотека на Балкану. Музеј нема сталну поставку а изложбена активност, промо-

ција је ситуирана у Врацару и изграђена је 1974. године по пројекту архитекте Бранко Песић. Скоро постала је део визуелног идентитета Београда. У згради, на највишим спратовима налази се главни кабинет познате ТВ и радио станице "Студио Б".

Драгиша Брашован, следбеник неокласицизма, пројектовао је зграду у Крунској 51, где се налази главни кабинет познате ТВ и радио станице "Студио Б". Никола Тесла, амерички научник српског порекла рођен 10. јула 1856. године у Смиљану (Војна граница – тадашња Аустрија), највише је допринео науци и технолошком напретку света као проналазач обртног магнетног поља, полифазне наизменичне струје, индукционог мотора, генератора и комплетног система производње и дистрибуције електричне енергије. Први патент пријављује Америчком патентном заводу 6. маја 1885. године, био је то "Комутатор за електричне динамо-машине". Током своје каријере Никола Тесла је патентирао око 250 изума у Америци и земљама широм света. На плочи која је постављена на један од десет двофазних генератора у првоизграђеној хали хидроцентралне на Нијагари, која је пуштена у комерцијални рад 1896. године, наведени су примењени патенти. Од укупно тринаест патената – девет припада Николи Тесли.

Највеће признање Теслином доприносу науци додељено је 1960. године у Паризу када је именован Тесли (Т) названа јединица магнетне индукције у Међународном систему мера. Генерални директор Унеска, Коиџиро Мацуура, донео је 16. октобра 2003. године одлуку о опису архивске грађе из Теслине заоставштине у регистар Унеска – Памћење света.

Музеј чува целокупну личну оставштину великог научника, обимну преписку, бројне техничке цртеже, као и велики број оригиналних фотографија.

О значају његових проналазака говоре многобројна изложена одликовања, почасне дипломе и награде. У посебној просторији налази се урна са посмртним пепелом Николе Тесле. Теслина посмртна маска је последњи експонат а поред ње су истакнуте речи америчког проналазача Армстронга: "Свет ће још дуго морати да чека на ум раван Теслином, по стваралачким могућностима и по богатству маште".

У Његошевој улици, смештен је Природњачки музеј, у Србији једини музеј такве врсте а по богатству и разноврсности примерака, постигнутим резултатима у области музеологије и науке један је од водећих природњачких музеја у југоисточној Европи. Званично је основан 1895. године као Јестаственички музеј српске земље. У привременом простору чува се природна и културна баштина у 117 природњачких збирки, са приближно 1.500.000 различитих примерака из Србије, Балканског полуострва али и целог света. По броју примерака издвајају се: минералозна, петролошка, збирке фосилних и рецентних мекушаца, инсеката, птица, сисара као и Генерални хербаријум Балканског полуострва. Наведене збирке имају велику научну и музеолошку вредност. Јосиф Панчић, ботаничар, сматра се утемељивачем Природњачког музеја јер је са групом својих сарадника и ученика систематски прикупљао и проучавао примерке из природе.

Природњачки музеј поседује једну од најстаријих и најбогатијих стручних библиотека на Балкану. Музеј нема сталну поставку а изложбена активност, промо-

ција је ситуирана у Врацару и изграђена је 1974. године по пројекту архитекте Бранко Песић. Скоро постала је део визуелног идентитета Београда. У згради, на највишим спратовима налази се главни кабинет познате ТВ и радио станице "Студио Б".

ције, презентације и стручни скупови одвијају се у Галерији музеја на Калемегдану.

На Врачару у улици Краља Милана 21/4 налази се музеј једног од наших највећих сликара, Павла-Паје Јовановића. Граду Београду Паја Јовановић је покло- нио бројна сликарска дела, скице, цртеже, лични и породични архивски фонд (фотогра-фије и писма), библиотеку, стилски намештај - Луј XV, скулптуре примењене уметности. Музеј је у склопу јубилеја 150 година од рођења великог сликара (1859-1957.год.) обновљен током 2009. године и поново отворен за јавност. Пред посетиоцима музеја налази се реконстру- исан изглед његовог атељеа у Бечу и тачно 211 уме- тничких дела ствараних током 19. и 20. века.

Седиште најстарије издавачке куће у Србији, "Српске књи- жевне задруге" која је основана у Београду 1892. године. одлуком 17 оснивача (Јован Јовановић Змај, Стојан Нова- ковић, Љубомир Стојановић...), подигнуто је на Врачару. Четири позоришта са значајном улогом у београдском позоришном животу налазе се на Врачару: "Београд- ско драмско позориште", "Дадов", "Театар лево", Позориштанце "Пуж". Позоришним сценама Врачара прошли су Зоран Радмиловић, Соја Јовановић, Ради- воје Лола Ђукић, Оливера и Раде Марковић, Миодраг Петровић Чкаља, Бата Паскаљевић, Мија Алексић, Ђурђија Цветић, Душко Јакшић. Сека Сабљић, Петар Краљ, Драган Николић, Јован Ристић-Рица, Љубиша Бачић, Драгутин Добричанин, Петар Божовић, Ми- рјана Карановић, Лазар Ристовски, Воја Брајовић, Светлана Бојковић...

На Врачару је кратко време пре смрти боравио писац Петар Кочић, у близини куће у којој је живео (улица Чернишевског бр. 15) постављена је у Чубурском пар- ку 12. маја 2009. године његова фигура од ливене бронзе (са постољем висока 3,2 метра), рад акаде- мског вајара Драгољуба Димитријевића.

Од 2003. године на Врачару ради Организација "Деца Врачара" (као друштвена, невладина, хуманитарна, непрофитабилна установа која на општини окупља око 10.000 деце узраста до 18 година), са жељом да уз помоћ грађана допринесе садржајнијем и здравијем одрастању најмлађих. Организација "Деца Врачара" је наставила традицију сличне организације основане почетком 50-тих година прошлог века која је од 1989. године радила под именом Организација "Пријатељи деце Врачара".

Задимљене, полумрачне кафане Врачара, препуне алкохолних испарења као у полусну памте пијанства песника, писаца, спортиста, новинара (Борислава Пекића, Моме Капора, Слободана Марковића – Ли- бера Марковића) и многих непознатих боема са вра- чарског асфалта. Њима у част саобраћајни сквер испред кафане "Чубура" добио је име Либер Марко- нија. Неке од врачарских кафана нису успеле да пре- живе развој Врачара, нестали су "Три листа дувана", "Сложна браћа", "Топлица", "Голубац", "Кикевац" али слична атмосфера може да се пронађе у "Транда- филовићу", "Расу", "Чубурској липи", "Влтави", "Каленићу", "Шумадији", "Чубури"...

Од момента увођења вишестраначког система, гра- ђани Врачара се на изборима опредељују за грађан- ске, демократске странке.

Скупштина општине Врачар је у демократском сази- ву прогласила за своју крсну славу Светог Саву. На првој славској прослави 25. јануара 1994. године чинодејствовао је Његова светост патријарх српски господин Павле.

Химну Врачара, на текст Ивана В. Лалића, компоно- вао је г. Рајко Максимовић. Од априла 1993. године општина Врачар има свој грб и стег. Аутор грба и сте- га је господин Драгомир Ацовић, председник Српског друштва за хералдику "Бели орао".

Грб је симбол свих грађана Врачара.

erature cooperative`` founded in Belgrade in 1892, with decision of 17 founders (Jovan Jovanovic Zmaj, Stojan Novakovic, Ljubomir Stojanovic...) was built in Vracar.

Four theaters with great importace for the Belgrade's the- ater life are situated in Vracar: ``Belgrade's dramatic the- ater``, ``Dadov``, ``Theater left``, Little theater ``Puz``.

Many actors took part in the theater life of Vracar Zoran Radmilovic, Soja Jovanovic, Radivoje Lola Djukic, Olivera and Rade Markovic, Miodrag Petrovic Ckalja, Bata Paskaljevic, Mija Aleksic, Djurdjija Cvetic, Dusko Jaksic, Seka Sabljic, Petar Kralj, Dragan Nikolic, Jovan Ristic- Rica, Ljubisa Bacic, Dragutin Dobricanin, Petar Bozovic, Mirjana Karanovic, Lazar Ristovski, Voja Brajovic, Svetlana Bojkovic...

On the Vracar for a short time stayed also writer Petar Kocic, near the house where he lived (Cernisevkog 15 street) in the Cubura's park was placed his figure of bronze (with base it is high 3.2 m), work of academic sculptor Dragoljub Dimitrijevic.

Since 2003 in Vracar operates Organization ``Children of Vracar`` (as social, non goveral, humanitarian, non profit organization with more than 10.000 children up to 18 years old), with wish to contribute with help of other citizens to more interesting and healthier childhood of the youngest citizens. Organization ``Children of Vracar`` contiues tradition of similar organization founded in the beguining of 1950 which sins 1989 works with name ``Friends of the children of Vracar``.

Full of smoke, without light, café bar rooms of Vracar remember drinking parties of poets, writers, sportist, jour- nalist (Borislav Pekic, Momo Kapor, Slobodan Markovic- Libero Markoni) and many famous bohems from Vracar's asphalt. In honor of all those famous persons one traffic square in front of the "Cubura" pub got name of Libero Markoni. Some of Vracar's pubs didn't survived develop- ment of Vracar, there is no more pubs ``Tri lista duvana``, ``Slozna braca``, ``Toplica``, ``Golubac``, ``Kikevac`` but similar atmosphere can be found in ``Tandafilovic``, ``Ras``, ``Vltava``, ``Kalenic``, ``Sumadija``, ``Cubura``...

Since the moment of introduction of the multiparty system citizens of Vracar can vote for all democratic parties. Council of the Vracar's community established for its patron saint - Saint Sava. On the first celebration of the patron saint in the 25. January 1994. was present His Holiness patriarch Pavle.

Vracar's hymn was composed by Rajko Maksimovic, text writer was Ivan V. Lalic. Since April 1993 the Vracar municipality has its coat of arms and lances. Author of them is Mr Dragomir Acovic, president of the Serbian Heraldic Association "White eagle".

The coat of arms is the symbol of all inhabitants of Vracar.

Аутор уводног текста
Author of the editorial
Зоран Дисаћ